

fòrum

Montse Baró

“Aplaudir la pagesia quan ens manifestem està molt bé, però donar-hi suport és anar a la botiga i comprar producte d'aquí”

Una conversa amb Jaume Bernis

El sector agrari català viu moments convulsos amb amenaces que arriben per tots costats en forma de canvi climàtic, envelliment de la pagesia o tractats internacionals que el perjudiquen. Malgrat que tothom necessita alimentar-se tres cops al dia, en general es tenen molt poc en compte les persones i les empreses responsables de produir el que mengem. Per això conversem amb Montse Baró, vicepresidenta d'Afrucat i copropietària d'una empresa familiar de tercera generació del sector, i Jaume Bernis, ramader durant més de 40 anys i membre del Comitè Executiu de JARC i conseller del Comitè Econòmic i Social Europeu en representació de COAG.

Margalida Ripoll > Patim anys seguits de sequera extrema, després pluges torrencials, temperatures que no paren de pujar... El canvi climàtic és la gran amenaça del sector primari. Com pot adaptar-se la pagesia a aquest repte que ja no és futur sinó que és present?

Montse Baró > El canvi climàtic és una realitat i ens hi hem d'adaptar amb inversions. A vegades aprenem a cops, a base de perdre collites; per això ara el sector està molt més preparat que no pas al 2022. El que està clar és que hem d'innovar, hem de parar el cop que ja tenim aquí i prevenir el que vindrà. Innovar en noves varietats que siguin més resistent a aquest nou clima que tenim, per exemple, invertint en recerca, en I+D...

Jaume Bernis > És evident que no es pot pas negar el canvi climàtic, però crec que el sector agrari forma part de la solució de molts dels problemes que se'n deriven. Em centro ara en el sector ramader. Se'ns ha acusat al sector agrari en general —agricultura i ramaderia— de ser aportadors de CO₂ a l'ambient, i és així, perquè som responsables del

12% de les emissions. Però és que el sector ramader, responsable d'un 8% d'aquestes emissions, estem sent capaços de fer inversions per donar-hi retorn. O sigui, el que fins ara era un problema, s'ha convertit en una oportunitat. En refereixo tant al tractament de les dejeccions com a fertilitzant orgànic per reduir tot el que són els fertilitzants minerals, com de la producció d'energia. La imatge pública continua sent que contaminem, i no dic que no; ara bé, estem fent una gestió molt diferent a la que es feia fa quinze anys i això cal dir-ho. Hem de ser molt curosos amb el que ens ve, però hem de pensar que és una oportunitat per canviar-ho. I crec que la ramaderia i l'agricultura a nivell català ho estan fent i també s'està valorant econòmicament.

Margalida Ripoll > Amb la fixació de CO₂, també, per exemple?

Jaume Bernis > Sí, se'ns està valorant que nosaltres som fixadors de CO₂ i hi ha altres indústries de l'Estat espanyol i d'Europa que ens venen a comprar els drets de carboni. Perquè a ells els surt millor pagar-los que no pas pagar impostos. És, fins i tot,

Bernis > El sector ramader és l'únic que tanca el cercle, l'únic que recupera un terç de les emissions que produeix

l'oportunitat d'obrir una altra via de negoci perquè ja es valora econòmicament el que fem també per atenuar l'impacte que pot tenir el canvi climàtic. És que això de fixar CO₂ i l'aparició d'aquests mercats, que hi són, entra dins d'una modernització del sector primari evident. Un sector, d'altra banda, que és l'únic que tanca el cercle, l'únic que recupera un terç de les emissions que produeix. Els nostres cultius absorbeixen aquestes emissions.

Margalida Ripoll > Els dos parlen d'innovació. Creuen que en un sector que està molt envellit, aquesta innovació passa per un canvi generacional? O per un canvi de model?

Montse Baró > Són les dues coses. Crec que ens hem d'oblidar de la imatge bucòlica que a vegades tenim del sector primari, de la pagesia. Aquella pagesia, ens agradi més o ens agradi menys, ja no existeix i no pot existir perquè no es pot adaptar a les noves circumstàncies del món en què vivim. Llavors, passa per un canvi de paradigma i un canvi de model. Això no vol dir que no existeixin empreses familiars, ni que tot sigui agroindústries, no és això.

Simplement és que hem de treballar d'una altra manera, associar-nos d'una altra manera, buscar projectes col·laboratius, per exemple, que ens permetin afrontar tots els reptes que venen d'innovació, de nous mercats. Òbviament, per tot això necessitem gent de noves generacions que valorin el sector primari i que ens aportin coneixements en digitalització, màrqueting, o venda. I una manera d'atreure tot aquest talent és visibilitzar totes les oportunitats que hi ha al sector.

Jaume Bernis > Estic d'acord amb el que diu la Montse. Hem d'actualitzar el model i hi cal gent més jove. Si no s'aconsegueix la rendibilitat d'una granja o d'una explotació agrícola, és molt difícil que la gent jove s'hi incorpori. I el model ha de ser diferent. Moltes de les actuals empreses que no tenen relleu generacional passaran a mans d'altres que sí que en tenen, o d'empreses que compren terra o compren granges per tenir més volum. La realitat és aquesta. A nivell europeu en les últimes PAC [política agrària comuna] s'ha passat de quinze milions de pagesos i pageses a nou milions i mig. Ara bé, insisteixo que el que és clau és que els joves

hi puguin veure una rendibilitat i que tinguin facilitat per incorporar-s'hi. Des de la nostra organització agrària fa temps que parlem de la fiscalitat. Si els primers anys la gent jove no té una descàrrega o una reducció de la fiscalitat, no l'estem ajudant. Han de tenir facilitats perquè els pagesos que es jubilin puguin passar-los les seves terres. Hem de ser capaços, i aquí és on hi ha d'entrar l'administració, que la prioritat siguin els actius de les noves generacions que s'hi vulguin incorporar, i ho hem de fer el més fàcil possible.

Margalida Ripoll > Catalunya ara mateix no produeix aliments suficients per autoabastir-se. Estem veient com els conflictes bèl·lics incrementen el preu dels recursos, que encareixen els preus dels aliments. Creuen que seria interessant que les polítiques d'alimentació fossin transversals? Que es tinguessin en compte a l'hora d'aplicar polítiques del tipus que siguin?

Montse Baró > Crec que aquí l'administració hi ha de jugar un paper, és clar, però també la població, els consumidors. Poso l'exemple de la fruita de pinyol, com les pomes i

les peres. El nostre principal mercat és Catalunya, però enviem producte a l'Estat espanyol i a Europa. Però a Catalunya estan entrant-hi moltíssimes pomes que són franceses, alemanyes i italianes. La població quan va a comprar té el poder de triar. Perquè no estem parlant només de preu, perquè a sobre aquestes pomes italianes i franceses són més cares que les pomes catalanes; per tant, no és qüestió de comprar més barat. Com a productors tenim una obligació, que l'estem complint, que és fer unes pomes igual o més bones que les italianes i les franceses, perquè al final hem de competir en qualitat. Després, el comprador té l'obligació de donar-li suport. Això és donar suport de veritat. Aplaudir la pagesia quan ens manifestem està molt bé, però donar suport és anar a la botiga i comprar producte d'aquí, i crec que aquest és un exemple clar. Li podem demanar coses a l'administració però primer hem d'entomar tots el *mea culpa* i veure què és el que fem malament en l'acte d'anar a comprar, que al final és la manera que tenim de premiar els productors.

Jaume Bernis > Només un apunt sobre l'autoabastiment, i és que hi hauria alguns sectors dins el sector primari que estaríem molt per sobre, com el porcí que s'enfila fins a un 210%. Però tornant a la pregunta, la Montse té molta raó. El 2020 va ser la pandèmia. Aleshores, el sector agrari, com el sanitari, estàvem a dalt de tot, perquè tot es va parar menys nosaltres. I això va fer que el prestigi i la importància del sector pugés com l'escuma i ens tenien en un altar. Vam passar a tenir un reconeixement i a ser molt valorats perquè no vam deixar de produir aliments. Aquesta vàlua només se'ns dona quan passen coses molt greus. Perquè mireu, ara anem just

cap a l'altre cantó. Europa prioritza, per davant de l'alimentació, la defensa. Però no cal anar tan lluny. El que es destina a agricultura representa un 1,1% del total dels pressuposts de la Generalitat. No té sentit que no es prioritzi l'alimentació. Ja sé què és molt exagerat, això, però si no es poden alimentar els soldats, com es farà? Dos o tres vegades al dia mengem i ho necessitem, però no li donem el valor que té. I no només no se li està donant aquest reconeixement, sinó que a vegades continuem sent la moneda de canvi d'altres sectors. Això provoca un desgast. Potser els aliments es produeixen igual, però hi ha coses que canvien. Si perdem tot el coixí de gent que treballa i viu del sector tot això desapareix. Aquí a Catalunya encara, crec que som de les poques zones de l'Estat que es manté. A Lleida, sembla que encara hi ha bastanta gent jove al territori, però si rodes una mica, tothom està marxant de la terra.

Margalida Ripoll > Els dos parlem de crear nous models o noves fórmules per garantir la rendibilitat del sector primari. Penseu que la pagesia només pot ser viable amb una certa industrialització?

Montse Baró > Des del meu punt de vista, sí. Perquè al final el nostre mercat és Europa i, si partim d'aquí, està clar que nosaltres no podem anar a competir per costos, perquè sempre tindrem països que produiran més barat que nosaltres. Hem d'intentar ser el màxim de competitius i continuar estant a la primera posició, com estem actualment en fruita de pinyol a nivell europeu, per exemple. Ara bé, crec que a Catalunya tenim una cosa molt bona, que és que encara no hi han entrat els fons d'inversió. És a dir, estem conservant un model d'empresa formada per diverses empreses familiars o bé empreses familiars que han pogut créixer. I crec que hauríem de conservar-ho. Hem de ser clars. Un fons d'inversió el que busca és una rendibilitat en funció del capital que hagi invertit allí i s'esperarà el temps que li indiqui el seu pla de negoci. Quan la rendibilitat es compleix, se'n va. Però si la rendibilitat no es compleix, també se n'aniran per invertir els diners en un altre lloc. El model dels fons d'inversió és un model que pot ser perillós per al territori. Ara bé, dit això, la resta crec que sí que necessitem un volum per poder tenir una certa estructura per afrontar tots els

nous reptes que venen. Perquè al final, per la fruita, instal·lar malles antipiedra està molt bé, però és caríssim. I això, un pagès molt petit és impossible que ho pugui fer. I si no és impossible, amb la liquidació que tingui hauria d'imposar uns preus que trastoquen la inflació. I, clar, és important mantenir uns preus de la fruita que siguin els adequats perquè el pagès es pugui guanyar la vida, però també han de ser realistes i no han de frenar el consum.

Margalida Ripoll > Deia abans que la població, els consumidors, també hi tenen un paper clau. Creu que no es valora el producte d'aquí?

Montse Baró > En el cas de la fruita, crec que ara s'hi ha fet un tomb i la gent sí que ha entès que la fruita té un preu. Fa sis o set anys hi havia uns preus que eren irrisoris i no pagaven de cap manera el cost de producció. I crec que ho hem aconseguit en els últims anys, sobretot com a conseqüències derivades del clima a altres llocs, que aquí ens ha ajudat i, com que faltava producte, s'han pogut apujar preus. Per això sembla que ara la gent comença a tenir al cap que la fruita té un valor. I està bé,

Baró > El model dels fons d'inversió és un model que pot ser perillós per al territori

perquè, en general, no es valora l'alimentació de cada dia de les cases. El que hauríem d'entendre és que una part important del nostre pressupost ha d'anar a l'alimentació. És el que ja feien els nostres padrins. Però donar aquest tomb i tornar en aquest punt és difícil, perquè ens hem acostumat que menjar és barat. Si volem que l'alimentació vingui d'aquí, vingui del territori, hem d'entendre quins són els reptes. Tenim uns costos laborals que no paren de pujar, sobretot per una mà d'obra cada vegada més escassa, que quasi sempre l'hem de portar de fora, i que això fa que encareixi molt el procés.

Margalida Ripoll > Tornant als nous models, a les noves fórmules de pagèsia per aconseguir un cert volum de producció i una major competitivitat, pot posar-nos-en alguns exemples?

Montse Baró > Crec moltíssim en les organitzacions de productors, crec que és una fórmula que a nivell europeu s'ha demostrat que funciona molt bé. És un model que s'ha d'aplicar bé per repartir els beneficis entre tots els productors, que permet treballar conjuntament amb un lide-

ratge clar, amb una estratègia clara. I que s'ha de fer tenint en compte que hi ha un pagès que està cultivant una terra i que potser no té accés a la part comercial o no pot estar tan a prop del consumidor. En el nostre cas, per exemple, estem integrats verticalment. Som els que tenim la responsabilitat de saber transmetre bé als nostres agricultors què és el que estem veient, què és el que el consumidor necessita, perquè al final no ens hem d'oblidar mai que estem produint per al consumidor.

Margalida Ripoll > Jaume, vostè pensa que sense una certa industrialització el sector primari no pot ser viable?

Jaume Bernis > No tinc clar si aquesta és la paraula més adequada, perquè sembla que industrialitzar té connotacions negatives. Prefereixo parlar d'integració. En el cas de la ramaderia, això vol dir ajuntar-se sense perdre una certa independència. Tu passes de ser un ramader a ser granger. Un ramader és el propietari dels animals, el que compra el pinso, el que paga els medicaments i els tractaments, qui assumeix els costos de les dejeccions ramaderes,

FUNDACIÓ
IRLA

Bernis > La integració ha aconseguit que es mantinguen vives les explotacions de moltes famílies

qui paga les assegurances... Un integrat ja no paga res de tot això. També hi ha cooperatives que tenen un sistema d'integració cooperatiu. Quinze anys enrere podia haver-hi un 70% de producció en integrat, en cooperatiu un 10-15% i encara quedaven un 10-15% de ramaders lliures. En aquests moments, com a molt queda un 4% de ramaders que van per lliure. Perquè no és gens fàcil. Quan hi ha una crisi com la que hi ha ara de l'energia —per la guerra d'Ucraïna els costos van arribar a pujar prop d'un 40%—, un ramader sol és molt complicat que ho pugui aguantar. Potser un cop, potser dos, però el tercer episodi de crisi, que implica una pujada del preu del pinso, dels cereals, tenint en compte que el 75% del cost es dedica al que mengen els animals, com es pot aguantar? Depèn del patrimoni de cadascú, de si dona per anar al banc i demanar un crèdit, però arriba un moment en què ni el banc ni el patrimoni no donen per a més. I és en aquest punt que és pràcticament impossible aguantar la pressió que suposa. Aleshores, la integració és una sortida.

Margalida Ripoll > Per què diu que la integració està mal vista?

Jaume Bernis > Per desconeixement. Perquè la integració es lliga a la concentració d'animals, a les dejeccions, als purins, a la contaminació, a la imatge negativa de l'activitat. Catalunya és la segona comunitat autònoma en producció de porcs, només superada per l'Aragó. Tenim vuit milions de porcs, més o menys, i la integració ha aconseguit que es mantinguen vives les explotacions de moltes famílies que, si haguessin continuat aguantant lo ciri de ramader, haguessin desaparegut, perquè hauria arribat un moment que el banc hagués dit "fins aquí". La integració suposa que els animals són propietat de la integradora, i el menjar i els medicaments els posa l'empresa i ofereix un tant per porc que acabi sortint de la granja o que tingui al llibre d'explotació. Això ha fet que molta gent es quedi a una granja que es manté al territori i, fins i tot —la meua zona n'és un exemple—, que hi hagi famílies que tenen fruita i animals, i això els permet ser veritablement competitiu i alhora arrelats al territori. Per això la integració, tot i que té aquesta imatge, alimentada sobretot pels sectors animalistes; per un altre cantó manté viu el territori. Amb famílies al

capdavant d'explotacions, ja no com a ramaders però sí com a grangers.

Montse Baró > Al final això és una mica com allò que deia de l'agroindústria. Crec que per molta gent la meua és una empresa d'agroindústria perquè estem integrats verticalment, perquè tenim un cert volum; se'ns diu que anem en el sentit més capitalista de la pagesia, que només busquem beneficis. Òbviament, busquem benefici per tornar-lo a reinvertir a la terra i per fer viable el model econòmic que tenim com a pagesia. I fora d'això no pot haver-hi un sector primari rendible? Confio en un pagès que pugui tenir un projecte de proximitat que pugui vendre, amb la venda en línia, clar que sí. Ara bé, amb això poden viure totes les famílies que es dediquen a la pagesia? No. Desenganyem-nos-en. O sigui, no tothom pot viure d'enviar una mica de producte a quatre botigues de Barcelona o anar a un mercat. Això està molt bé i són nínxols de mercat que han de ser atesos, però no pot ser la manera de treballar de tota la gent que està vivint de la pagesia al territori.

Margalida Ripoll > Han comentat que sense projectes més grans moltes famílies pageses desapareixerien. Quin és el perill per al territori de perdre certes explotacions agràries familiars que avui funcionen?

Jaume Bernis > Primer, la pèrdua de persones o d'actius dins del sector. Això és molt important, perquè són famílies que mantenen els pobles vius i, si pleguen, els pobles s'acaben morint. Si pensem en la prevenció d'incendis, el manteniment d'una ramaderia extensiva, que encara existeix i que ha de continuar existint i hem

Bernis > S'han d'aconseguir explotacions que siguin suficientment competitives i grans, i disposar d'un parell de caps de setmana lliures al mes

de donar suport al màxim, perquè són els millor bombers que hi ha, és primordial. És que si no som capaços de donar al sector la importància que té, la pèrdua de la pagesia tindria moltes conseqüències a nivell demogràfic, territorials, culturals... Hem de ser capaços de fer projectes rendibles, del tipus que sigui. S'han d'aconseguir explotacions que siguin suficientment competitives i grans, per poder tenir una rotació de feina que permeti tenir, com a mínim, un parell de caps de setmana lliures al mes.

Montse Baró > Això que diu el Jaume és molt important. El sector ja no és el que era i la societat, tampoc. És clau que des del sector sapiguem veure la societat que tenim, la cultura de l'esforç que hi ha ara, que no és la mateixa que hi havia —i no entrarem en si és millor o pitjor, però segur que no és la mateixa—, i siguem capaços d'adaptar-nos. I ens adaptem quan podem tenir més estructura i podem fer segons quines coses. Una família com les d'abans, en la qual treballava el padrí i la padrina, el pare, la mare i els fills de dilluns a dilluns, actualment no seria viable. Potser hi haurà una família

que ho voldrà fer, però les altres, a part de la rendibilitat, és que no ho voldran fer.

Margalida Ripoll > El sector primari no només nodreix directament al consumidor sinó que també proveeix una indústria alimentària que a Catalunya és molt important i molt potent. La pagesia continua sent la baula més fràgil d'aquesta cadena, o la situació està canviant?

Montse Baró > Ha canviat molt, i en positiu. En els últims anys hi ha hagut coses que ens han ajudat a fer aquest canvi. Sí que és veritat que no n'hi ha prou encara i hem de canviar més. Entono el "*mea culpa*" com a sector agrari. No pot ser encara que normalitzem que hi hagi pagesos que a dia d'avui encara no hagin cobrat el que van fer la campanya passada. No ho podem normalitzar. Crec que tots ens podem adaptar a la nova realitat, que és més justa per a tothom, i hem de ser capaços de donar liquidacions i visibilitat a agricultors molt abans perquè ells també puguin fer els seus plans d'inversió. Al final, si volem tenir cura de la indústria alimentària, cuidem los pagesos egoïstament. Perquè

puguin continuar invertint en noves finques, en plantacions, en innovació... Llavors, crec que s'ha millorat molt, però encara hi ha camí per fer. Sí que és veritat que hauríem d'obrir una mica les mires i recordar que no estem sols i que competim en un mercat europeu. Per tant, estaria bé que legislacions que es fan a Catalunya i a l'Estat fossin globals a Europa. Per exemple, la Llei de la cadena alimentària de Catalunya ha anat molt bé al sector, però seria interessant que fos a nivell europeu perquè, si no, després és la indústria la que es troba una miqueta al mig. El client no està obligat a pagar-li a la indústria per damunt del cost, però sí que està obligada a pagar al productor per damunt del cost. Això no passaria si Europa funcionés com un tot únic.

Jaume Bernis > Intento ser positiu, però quan marxo cap a Brussel·les torno sempre molt enfadat. La Llei de la cadena alimentària és una norma que per primera vegada té en compte el cost de producció a l'hora de fixar un preu en un contracte. Això no ho havíem tingut mai, així de clar. Abans era treballar, treballar, treballar, i a l'hora de vendre passava que

Bernis > M' enfado molt quan m' endinso dins els tractats de lliure comerç i me n' adono que el sector primari és una moneda de canvi

venies a qui et pagava més, però així i tot no sempre es cobrien els costos. Això està canviant, sí. Però m' enfado molt quan m' endinso dins els tractats de lliure comerç i me n' adono que el sector primari és una moneda de canvi. Ens utilitzen. En el tractat del Mercosur, per exemple. Hi ha un país que mana molt a Europa que està molt debilitat econòmicament, i aquest país és Alemanya. I Alemanya no dona la importància que té el sector primari com en el cas de Catalunya, Itàlia, França o Portugal, perquè per als alemanys el seu sector de primera són els automòbils, l'empresa química i la farmacèutica. I soc molt crític amb això. Som moneda de canvi. No obstant això, estem intentant que la Llei de la cadena alimentària que es va aprovar aquí sigui la que apliquin a Europa. Estem treballant per a això, perquè no té sentit que, quan exportem, el marc legal no sigui el mateix. Veurem com acaba, i sembla que ho volen tenir en compte. Si això ho aconseguíssim a nivell europeu, seria una gran fita. Perquè l'aplicació d'aquesta llei, per exemple al sector lleter, ha estat determinant.

Montse Baró > En el cas de la fruita no ha suposat un canvi tan radical,

però sí que s'han fet passos a millor. El que passa és que sí que és veritat que per a la fruita és clau que la norma sigui a nivell europeu, perquè moltes vegades el productor d'aquí, el pagès d'aquí, paga una guerra entre els *discounters* d'Alemanya. Quina culpa en té el pagès d'aquí que Lidl i Aldi estiguin competint allà perquè són els dos *discounters* que estan lluitant en una guerra de preus? Cap ni una. I el pagès està en inferioritat de condicions, i la indústria, que encara que moltes vegades es veu com l'ens gran i que té poder, no en té cap. I també s'està treballant en ajuntar-nos més, en col·laborar més, en fer associacions de productors més grans perquè és el que necessitem per ser forts a l'hora de negociar.

Margalida Ripoll > Han esmentat Mercosur. Jaume, vostè que ho viu des de primera fila, encara que aquest acord de lliure comerç no és definitiu, tot fa pensar que ho serà, no?

Jaume Bernis > De moment ha començat a caminar. La Comissió Europea s'ha passat *pel forro* el Parlament Europeu. El respecte a la

democràcia i el concepte d'igualtat és tan baix, que aquí ara ja val tot. Ho veiem cada dia. Mai m'hauria imaginat el que està passant. El Tractat de Marroc és un dels últims que es va signar. I tot i que preveu un control de limitacions de fitosanitaris que poden haver-se utilitzat en els productes que poden entrar, no s'està fent. I això afecta molt sobretot a l'horticultura. Quan tens exemples tan clars que t'enganyen, com em puc creure el que em diuen ara, que Mercosur preveurà clàusules de salvaguarda? És el que deia abans, la prioritat en aquest moment a Europa és Alemanya, i el que va davant és el sector de defensa i d'automoció.

Margalida Ripoll > Hi ha algun aspecte positiu en el tractat del Mercosur pel sector primari català? Ni que sigui remot?

Jaume Bernis > Els tractats de lliure comerç els necessitem. És a dir, exportacions, tractats de lliure comerç, sí, però en les mateixes condicions. El que no podem fer és competir amb aquests quatre països de Sud-amèrica en sous, en aspectes de seguretat alimentària, de benestar animal... que no tenen res a veure

Baró > Per mi un projecte agrícola, per començar, ha de ser rendible sense subvencions

amb el que fan els ramaders d'aquí. És que estem competint amb unes despeses de base que aquí són més elevades, també perquè tenim més cura de tots aquests aspectes que deia. I tot i que diuen que el tractat preveurà tota una sèrie de mesures per equilibrar-ho tot d'aquí a uns anys, costa molt de creure, perquè ja ens han enganyat.

Montse Baró > Independentment que nosaltres, com a part del sector agrari, no estiguem d'acord en com s'ha portat a terme i que puguem donar suport al sector més afectat, que és el ramader, en el cas de la fruita, no és un tractat que ens perjudiqui. No hi ha cap d'aquests quatre països —Brasil, Paraguai, Argentina i Uruguai— que produeixi a la mateixa estació que nosaltres i sí que poden ser un mercat potencial per a nosaltres. Per exemple, des de Lleida als anys 1960, 1970, 1980, quan el sector va començar a exportar a l'Argentina, sobretot peres, era un gran destí i tot això va deixar de ser perquè ja no era competitiu... Potser ara pot ser un mercat interessant, és a dir, en el cas de la fruita sí que es veu més com una oportunitat que com una amenaça; d'altra banda,

com a part del sector agrari podem compartir plenament el que està exposant el Jaume, que hi ha coses que no s'han fet bé, i el més important és que de les eines de controls que ens venen des d'Europa no ens en refiem, perquè ja ho estem veient que no es compleixen.

Margalida Ripoll > Hi ha molts petits productors que amb la seva feina contribueixen a prevenir incendis, o ajuden a extingir-los quan ja s'han produït, o que milloren la biodiversitat d'un lloc determinat. En aquests casos el tipus d'activitat agrària hauria de tenir una compensació extra per aquestes funcions que fa?

Montse Baró > Crec que seria molt important que aquest tipus d'activitat es pogués justificar d'alguna manera, que es pogués valorar el benefici que té per a tota la societat o pel territori i que aquesta activitat estigués compensada. Hi estic molt més d'acord que amb altres tipus d'ajudes que es fan. Allò que diem cafè per a tothom, ho veig molt pitjor. Per mi un projecte agrícola, per començar, ha de ser rendible sense subvencions. S'ha de treballar perquè sigui rendible, perquè, si no ho és, segurament

tampoc serà rendible amb les subvencions i tot. Per mi això és prioritari. Però això és totalment complementari amb què s'ha de reconèixer la feina que fan els pagesos. I, si un productor està fent una feina de neteja de bosc que fa que en cas d'incendi els recursos que s'hi han de destinar siguin molt menys de part de la societat, crec que s'hauria de reconèixer. I reconèixer vol dir també reconèixer econòmicament.

Jaume Bernis > Si valorem les hectàrees de boscos que s'han cremat en relació amb el que val aquesta pèrdua i el que representa, i ho comparem amb el que s'hauria de pagar per mantenir la vegetació controlada i tenir els boscos nets, crec que ens estalviaríem molts quartos. I coincideixo amb la Montse també, ja que mi no m'han agradat mai les subvencions, tampoc. Perquè, per desgràcia, és una de les coses que a vegades t'impedeix ser cada dia més professional, cada dia més competitiu, et treu el neguit. Perquè és fàcil pensar que, si no hi arribes, ja hi arribaràs amb una subvenció. Els ajuts de la PAC van néixer per garantir l'alimentació a la ciutadania i és molt lloable, però arriba un moment en què són contradictoris. Els ajuts, si són per causes com les que ara dèiem i que, per tant, tenen una explicació molt lògica, endavant.

Margalida Ripoll > Ja per acabar, m'agradaria que m'expliquessin algunes de les accions que s'estan fent per revertir totes aquestes situacions i demandes que hem anat detallant al llarg d'aquesta conversa.

Jaume Bernis > Si no som capaços d'educar i conscienciar a aquestes noves generacions que pugen, i parlo de

Bernis > Si la societat urbana l'anem allunyant de la societat rural, no guanyarem mai la batalla de mantenir el sector primari com a essencial

les edats de primària i secundària, si no aconseguim que coneguim qui, com i on es produeixen els aliments, haurem perdut la possibilitat de generar un canvi en aquest sector agrari que pregonem. Si la societat urbana l'anem allunyant de la societat rural, no guanyarem mai la batalla de mantenir el sector primari com a essencial. Només serem essencials en els moments que s'acaba el món. Nosaltres demanàvem una assignatura a les escoles sobre el sector agroalimentari, però no ha pogut ser. Però a nivell català s'ha engegat una iniciativa, on 26 escoles de Catalunya incorporaran unes hores de docència sobre el sector primari dins el currículum escolar. Això permetrà acostar una mica aquests dos móns.

Montse Baró > En aquest sentit, des d'Afrucat hem estat treballant en el projecte Cosmofruita amb les escoles. Quan aconseguim que vinguin escoles que els ensenyem el Cosmofruita, que és el centre d'interpretació de la fruita que hem fet a Lleida, quan els expliquem el sector primari, després tots els alumnes estan súpercontents. Les escoles ho treballen quan tornen de la visita i després la retroacció és molt bona. Per tant,

plenament d'acord que hem de fer moltes activitats com aquestes. Això d'una banda, però per exemple ara mateix estem fent el primer programa d'innovació a nivell europeu com a AOP, com a associació d'organitzacions de productors. És un projecte en què totes les empreses associades a Afrucat que tenim un programa operatiu li cedim una part del programa i Afrucat aglutina totes aquestes inversions i fa un programa conjunt. Què ens permet això? Que empreses que fan programes d'innovació a nivell nostre, només serien projectes més petits. Ara mateix com a associació hem engegat des de fa dos anys el primer programa català de robotització de la collita de fruita de pinyol. Si no ens ajuntéssim, pel volum, seria impossible que nosaltres ho féssim sols. ■

